

felvételi, hanem az ezt követő tárgyaláson kötötték meg, az illetéket mint jogosat és összezszerűleg is helyeset fenn kellett tartani.

Ha a köteles részre szorított örökös az osztályos egység alapján törvényes örökrészt is meghaladó értéket kapott, ajándékozási illeték kiszabásának csak akkor van helye, ha az átvett érték nemcsak a kötelesrészt, hanem a törvényes örökrészt is meghaladja. (Közigazgatási Bíróság 6.203/1927. szám.) Az ügy érdemét illetőleg a nem vitás tényállás szerint örökhagyó, néh. Sz. A. végrendelet hátrahagyásával halt el és kizárólag ingó vagyonból álló hagyatékára végrendeletében akként rendelkezett, hogy két gyermeke közül K. A.-né Sz. B.-t, a panaszoszt, a köteles részre szorította, míg fiának, Sz. E.-nek, a hagyaték háromnegyedrészt hagyta. A tiszta hagyaték papirkoronában 98,441.000 koronát, aranykoronában 5790 aranykorona 64 fillért tett ki, úgy, hogy végrendelet szerint Sz. E.-nek a hagyatéki vagyon háromnegyed része, azaz 4342 aranykorona 98 fillér, panaszosznak pedig egynegyed része, azaz 1447 aranykorona 66 fillér jutott volna. A hagyatéki eljárás során az örökösök a hagyatéki vagyon megosztására részben a végrendeleti intézkedéstől eltérőleg akként egyeztek meg, hogy a hagyatéki vagyonból Sz. E.-nek 3715 aranykorona 47 fillér, panaszosznak pedig 2075 aranykorona 20 fillér jutott. Ezen tényállás alapján panaszosra a hagyatéki vagyon azon része után, amely reá a végrendelet alapján szállott, azaz a hagyatéki vagyon egynegyed része után 1% öröklési illeték fejében 14 aranykorona 50 fillér, a hagyatéki eljárás során történt megegyezés alapján neki azanfelül jutott 630 aranykorona értékű hagyatéki vagyon után pedig az 1920:XXXIV. t.-c. 84. és 89. §-a alapján 5% vagyónátruházási illeték fejében 31 aranykorona 50 fillér illetéket szabtak ki, s ezt a kiszabást panaszos fellebbezésének elutasításával a kir. pénzügyigazgatóság is magáévá tette azzal az indokolással, hogy a fellebbező fél a hagyatékból többet vett át, mint amennyi őt a végrendelet szerint megillette volna; ennél fogva az 1920:XXXIV. t.-c. 84. §-a alapján öröklési illetéket csak azon érték után tartozik fizetni, amennyi a végrendelet alapján jutott neki, ellenben az azonfelül az örökös társával történt megegyezés alapján jutott hagyatéki vagyon után az élők közötti vagyónátruházásokra megszabott illetéket köteles megfizetni, mert a hagyatéki vagyonnak ezt a részét ingyenes visszteher nélkül kapta s az ennél fogva ajándékozásnak tekintendő. Panaszos panaszában az illeték kiszabása során elfoglalt ezt az álláspontot kifogásolta s a bíróság panaszos kifogását alaposnak találta. Téves ugyanis és a törvény 84. §-ának helytelen magyarázatán alapszik a kir. pénzügyigazgatóságnak az az álláspontja, hogy a végren-

delet szerint jutó vagyón meghaladó része után nem öröklési, hanem ajándékozás címén az élők közötti vagyónátruházásokra megszabott illetéket tartozik panaszos fizetni. A törvény 84. §-ának első bekezdése világosan akként rendelkezik, hogy osztályos egyesség esetén is mindegyik örökös csak a neki jutott rész értéke után járó öröklési és ezzei kapcsolatos ingatlan vagyónátruházási illetéket tartozik megfizetni, feltéve, hogy az osztályos egyesség alapján nagyobb értéket nem kap, mint amennyi saját törvényes örökrészenek értéke. A törvényszakasznak ebben az első bekezdésében foglalt főszabálynak veendő általános rendelkezése tehát értékhatárol az örökös saját törvényes osztályrészét határozza meg abból a szempontból, hogy az örökös a neki jutott vagyon után milyen illetéket tartozik fizetni. Amíg az osztályos egyesség alapján nem kap többet saját törvényes osztályrészénél, a neki jutott rész értéke után csak az öröklési és az ezzel kapcsolatos ingatlan vagyónátruházási illetéket fizeti. Az ellenkező esetre rendelkezik azután a törvényszakasz második bekezdése s az ellenkező esetet úgy határozza meg, hogy ha az örökös az osztályos egyesség folytán többet kap, mint amennyi a törvény vagy végrendelet szerint reá esett volna, s a törvényszakasz második bekezdésének további részében határozza meg azután erre az esetre, hogy az örökös milyen illetéket, illetőleg illetékeket tartozik ilyenkor viselni. Tekintettel most már a törvényszakasz első bekezdésében foglalt általános rendelkezésre, a végrendeleten alapuló örökösödés esetében a törvényszakasz második bekezdése helyesen csak úgy magyarázható, hogy amíg az osztályos egyesség — akár van, akár nincs végrendeleti intézkedés — nem megy túl azon a határon, amelyet a törvény végrendelet hiányában megszab s az örökös nem kap többet törvényes osztályrészénél, a törvényszakasz első bekezdése értelmében a kapott érték után csak öröklési és ha a kapott hagyatéki vagyon egészben vagy részben ingatlanból is áll, azzal kapcsolatban ingatlan vagyónátruházási illetéket fizet, mert abban az esetben, ha az örökös nem kap az egyesség alapján többet törvényes osztályrészénél, az osztályos egyességet az illeték kiszabása szempontjából nem lehet külön az élők között létrejött vagyónátruházási illeték alá eső jogügyletnek tekinteni.

A törvényszakasz második bekezdésében a végrendeleten alapuló örökösödésre történő hivatkozásnak pedig az előbb kifejtettek folyamányaként helyesen csak az az értelelem tulajdonítható, hogyha a végrendeleten alapuló örökrész nagyobb a törvényes örökrésznél, s az osztályos egyesség még ennél is többet juttat az örökösnek, az örökös ezután a többlet után tartozik külön megfizetni a szerzés jogcímének megfelelő illetéket.

Minthogy pedig panaszos az örököstársával történt meg-

egyezés alapján a hagyatéki vagyomból többet kapott ugyan, mint amennyi neki végrendelet szerint járt volna, de mégis kevesebbet, mint amennyi neki törvény szerint járt volna, panaszos a neki jutott és csupán ingókból álló hagyatéki vagyon reá eső része után csak öröklési illetéket, azaz az egész 2075 aranykorona 20 fillér érték után csak 1% illetéket tartozik fizetni.

Az adómentességet kételyek esetében nem az alap elnevezése, hanem annak rendeltetése dönti el, tehát a felújítási alapnak nevezett, de rendeltetését tekintve értékesítési alap, adómentes. (Közigazgatási Bíróság 3.660/1928. szám.) Panaszos azt kifogásolja, hogy a felújítási tartalékalapot adó alá vonták. A pénzügyigazgatóság a kifogásnak azért nem adott helyett, mert az 1925. évi 7000. P. M. számú p. ü. min. rendelet 42. §-ának harmadik bekezdése szerint a megnyitó mérleget követő első zárómérleg alapján történő adóztatásnál a megnyitó mérleg előtt készített zárómérleg adatait felhasználni nem szabad és a felújítási tartalékalapnak az 1925. évi 400. P. M. számú H. Ö. 45. §-ában megállapított adómentessége az 1925. évi 7000 P. M. számú rendelet szerint készített mérleg alapján történő adóztatásnál már nem érvényesíthető. Az 1925. évi 7000. P. M. számú rendelet 2. §-ának második bekezdése szerint azonban a cselekvő vagyon értékelése értékesítési tartalékalap beállításával mellett is fogyanosítható és ha a vállalat megnyitó mérlegében ezt az értékesítési tartalékalapot felújítási tartaléknak nevezi, ez nem lehet akadály annak, hogy a szóbanforgó tartalékalap az értékesítési tartalékra érvényes szabályok szerint bíraltassék el, mert az adómentességet kételyek esetében nem az alap elnevezése, hanem annak rendeltetése dönti el és a felújítási alapnak nevezett tartalék rendeltetését tekintve az értékesítési alappal teljesen azonos lehet abban az esetben, ha célja csak az üzemben tényleg meglevő vagyontárgyak értékesítésének a pótlása és mérve nem haladja túl azokat a kereteket, amelyet a H. Ö. az értékesítési alappal vonatkozólag felállít. Azonos lehet különösen akkor, ha úgy, mint a jelen esetben is, a vállalatnak a felújítási alapnak nevezett tartalékalapon kívül külön értékesítési tartalékalapja nincsen. A vállalat tehát értékelheti a megnyitó mérlegében cselekvő vagyontárgyát felújítási tartaléknak nevezett értékesítési tartalékalap beállításával mellett és adózás szempontjából az a lényeges és az bírálandó el, hogy ez a felújítási alapnak nevezett értékesítési tartalékalap mérve nem haladja-e meg azt a keretet, amelyet a 1926. évi 7000. P. M. számú rendelet 4. §-a az 1925. évi 400. P. M. számú H. Ö. 14. §. rendelkezései alapján felállít.